

17. maj 1899

Hundredåret for Rabinowitschs død

Af Kai Kjær-Hansen

Den 23. januar 1899 holdt Josef Rabinowitsch sin sidste gudstjeneste i Kischinew i det sydvestlige Rusland. Han var blevet angrebet af malaria og tog på en rekreativ rejse til Tyrol. Den 22. april vendte han tilbage til Kischinew, men måtte holde sig i ro for at genvinde sit helbred. »Men tilbagekomsten til det malariefyldte Kischinew var en skæbnesvanger fejltagelse,« skriver sønnen John senere. Til venner i London indlæber et telegram afsendt af datteren Rakel i maj måned for 100 år siden: »Far er gået bort i fred, 17. maj kl. 1 om natten. Bed for familien.«

Rabinowitsch, som var født i 1837, satte med sin virksomhed gang i en udvikling som har været med til at præge den messianske bevægelse af Jesus-troende jøder siden. Med få undtagelser var det før Rabinowitsch en almindelig opfattelse at en jøde der overgik til kristendommen, ophørte med at være jøde. Denne opfattelse satte Rabinowitsch et afgørende spørgsmål ved. Ligeledes protesterede han imod at det skulle kunne stemples som »lovtrældom« hvis en Jesus-troende jøde ønskede at bibeholde nationale, jødiske skikke.

Den blivende betydning af Rabinowitschs virksomhed ligger i at han stædigt fastholdt at troen på Jesus ikke havde gjort ham til ex-jøde, og at hans jødiske identitet ikke var blevet druknet i dåben, og at en Jesus-troende jøde har fri-

Josef Rabinowitsch døde den 17. maj for hundrede år siden. Om sig selv sagde han: »Jeg har to emner jeg er optaget af: det ene er Jesus Kristus, og det andet er Israel.«

hed til at leve på jødisk vis.

På en rejse til Palæstina i 1882 var han kommet til tro på at Jesus var jødernes broder. Gennem et grundigt studium af Bibelen nåede han frem til at også jøder bliver retfærdiggjort af nåde og ved tro på Jesus som Messias og Guds søn. Fra julen 1884 holdt han gudstjenester om sabbatten i sin menighed, som han kaldte »Den nye pagts israelitter«. Hans arbejde blev kendt af alle der dengang beskæftigede sig med Israelsmission, og også inden for Den Danske Israelsmission beskæftigede man sig med

hans tanker.

Rabinowitsch gjorde nemlig spørgsmålet om Jesus til et jødisk anliggende og tirrede dermed den jødiske verden. Han komplicerede også sagen for jøder der var overgået til kristendommen for at slippe af med deres jødiske identitet. Og han fastholdt over for hedningekristne at det ikke var nogen synd at fortsætte med at være jøde efter at man var kommet til tro på Jesus som Messias.

Rabinowitsch er stadig væk værd at beskæftige sig med – og mindes her hundrede år efter sin død.

Rabinowitschs Credo – 7 trosartikler

Rabinowitsch blev døbt under en rejse til Tyskland i 1885. I den forbindelse erklærede han at han kunne tilslutte sig Den Apostolske Trosbekendelse, men formulerede alligevel sin egen, som han blev døbt på. Den har en mere jødisk klang i ordvalg. Troen på jomfrufødslen er klart udtrykt. Det samme gælder tilhørigheden til kirken og nødvendigheden af dåb.

Rabinowitschs Credo lyder således:

§1 Jeg tror fast og bestemt, at vor Fader, som er i Himmelen, er den levende, sande og evige, som har skabt Himmelen og jorden og alle de synlige og usynlige (ting) ved sit Ord og sin hellige Ånd – han er én; alt er fra ham, alt er ved ham, og alt er til ham.

§2 Jeg tror fast og bestemt, at vor Fader, som er i Himmelen, ifølge forfættelsen til vore fædre, til vore profeter og til vor konge David, Isajs søn, har oprejst en forløber for Israel, Jesus, som er født af jomfru Maria i byen Betlehem i Juda, som har lidt, er korsfæstet, død og begravet for vor frelses skyld. Han opstod fra de døde og lever, og se, han sidder ved den højre hånd hos vor Fader, som er i Himmelen, og derfra skal han i sandhed komme for at dømme jorderiget, de levende og de døde, og han er kongen over Jakobs hus evindeligt, og på hans kongerige er der ingen ende.

§3 Jeg tror fast og bestemt, at efter Guds straffedomsslutning og hans forudviden er vore fædre blevet slået med hjertets hårdhed, så de forsyndede sig og satte sig op imod vor Messias, Herren Jesus, for at gøre resten af jordens folk ivrige og for at forsonse alle ved deres tro på Messias, som hans apostle forkyndte, for at jorden må fyldes af HERRENS kundskab, og HERREN være konge over hele jorden.

§4 Jeg tror fast og bestemt, at alene ved troen på Jesus Messias bliver hvert menneske retfærdiggjort uden lovens gerninger. For Gud er én, og han retfærdiggør jøderne, de omskærne, af troen og de uomskærne ved troen, for der er ingen forskel mellem jøde og græker, mellem træ og fri, mellem mand og kvinde; alle er de én i Messias.

§5 Jeg tror fast og bestemt på én hellig, almindelig og apostolsk kirke.

§6 Jeg bekender én dåb til syndernes forladelse.

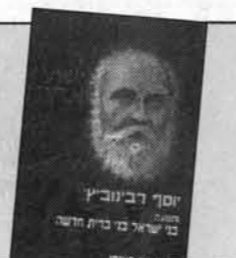
§7 Jeg venter de dødes opstandelse og levendegørelse og et liv i den kommende verden. Amen.

– –

På din frelse håber jeg, Herre! Jeg håber, Herre! på din frelse. Herre! på din frelse håber jeg.

Josef Rabinowitsch og den messianske bevægelse

Den danske udgave kan stadig købes. Den koster kr. 225,- kr. og kan bestilles hos Forlaget Savanne, tlf. 7456 2233. Bogen er oversat til engelsk, tysk, russisk og hebraisk.

Rabinowitsch fortæller

Når en jøde spørger mig ...

Når en jøde spørger mig hvad han skal gøre, og hvilken vej han skal gå, siger jeg til ham at han skal læse Det Nye Testamente. Når han så siger: »Det har jeg gjort,« siger jeg

det samme til ham som en læge plejer at sige til en patient der har fået det bedre ved at tage den ordinerede medicin: »Tag en flaske til, og én til, og endnu én.« På tilsvarende

de måde siger jeg til den synd-syge jøde: »Læs Det Nye Testamente igen og igen, og det vil til sidst få den ønskede virkning.

Rusland er oceanet ...

Min stilling kan sammenlignes med en som sejler ud på oceanet i et skib der lider skibbrud med alle ombordværende. Alle de skibbrudne forsøger at finde fast grund så de kan reddes. Dersom en i kampen for livet finder en klippe, forsøger han med fast grund under fødderne at råbe

til de andre der kæmper i vandet. Og hvis nogen er så langt borte at de ikke kan høre hans stemme, forsøger han at løfte noget op – en pind eller et flag – for at fange deres opmærksomhed og få dem hen til klippen.

Det er netop min stilling. Rusland er oceanet, jøderne

der er som skibbrudne folk, og siden min fod ved Guds barmhjertighed er på klippen – som er Jesus – forsøger jeg at gøre som den jeg lige har omtalt: Jeg kalder og signalere til mit skibbrudne folk om at søge hen til klippen.

Lignelsen om hjulet ...

Nogle tåbelige folk som kørte i en firhjulert vogn, kom for skade at tabe et hjul. Mens vognen hoppede af sted, kiggede de ud og fandt ud af at der manglede et hjul. En af de tåbelige mænd sprang ned og løb fremad for at finde det mistede hjul. Til enhver han mødte, sagde han: »Vi har mistet et hjul; har du set et hjul, har du fundet et hjul?« Til sidst sagde en klog mand: »Du søger i den forkerte retning. I stedet for at se fremad skulle du hellere se bagud.«

Det er netop den store fejl som jøder har begået i århundreder. De har glemt at for at se fremad, må de først se bagud. De fire hjul i den hebraiske historie kan siges at være Abraham, Moses, David og Jesus. Når jøderne har set fremad i stedet for bagud, har

de været ude af stand til at finde deres fjerde hjul. Takket være Gud har »Den nye pagts sønner« fundet det virkelige hjul – Jesus. Abraham, Moses og David er skønne typer og symboler på Jesus. De var og er stadig væk styret og ledet af ham, lige så sikkert som keruberne og serafiner er det. Takket være Gud har vi fundet *Jeshua Achinu*, vor broder Jesus, vores et og alt, »som er blevet visdom for os fra Gud, både retfærdighed og helligelse og forløsning«; fra ham alene har vi fået guddommeligt lys, liv, frihed og kærlighed for det store Her og det større Heret. Og nu ser vi med klart øje og jublende hjerte frem til at han kommer igen i mægtigt pragt.

Og det skete...

Og det skete da jeg stod på Oliebjerget, at Livets Fyrste, Herren Jesus Kristus, åbenbarede sig selv for mig som Guds Messias, og da jeg gik ned ad bjerget, følte jeg at min sjæl havde fået livet givet tilbage, og jeg kom til erkendelse af at jeg havde en levende Gud, en levende Bog og en levende nation. Siden da har jeg været dybt overbevist om at Gud ikke er de dødes, men de levendes Guds, »thi alle er de levende for ham« (Luk 20,38).

Jeg vente tilbage til Rusland som en ny skabning. For mine brødre og naboer begyndte jeg at vidne om hvad jeg havde fundet, i håbet om at de også måtte få del i det liv jeg havde fået del i. På den tid havde

Josefs ulykke

Mit folks ulykke har altid ligget mig på hjerte. Jeg har også forsøgt forskellige midler til at afhjælpe den, men alt har været forgæves.

Når en læge kommer til en syg, må han først nøje undersøge den syge før han kan ordinere et middel imod sygdommen. Han føler på pulsen, trykker her og der og spørger hele tiden: »Gør det ondt her? Trykker det dér? Har du smerter her?« Men først når lægen rører det ømme punkt, kommer der et rigtigt tydeligt svar fra den syge. Smerter presser ordene ud af ham: »Tryk ikke så hårdt, det gør ondt!«

Således oplevede jeg det da jeg beskæftigede mig med mit folks lidelser. Jeg har forgæves trykket på forskellige steder. Da jeg ikke ramte det ømme punkt, kom der heller ikke noget svar.

Sagde jeg: »Talmud og hele det rabbiniske udenomsværk er ikke, som det påstås, fra Sinaj, men det er menneskeværk fuldt af forstand og uforstand,« så gjorde disse ord kun ringe indtryk på mit folk.

Sagde jeg: »Heller ikke Tanak (Det Gamle Testamente) indeholder andet end menneskeord, ubeviste historier og utrolige mirakler,« så forblev jeg hele tiden den agtede Rabinowitsch; heller ikke det voldte mit folk smerte.

Mit folk forblev roligt da jeg satte Moses på lige fod med vore dages tryllekunstnere; det gjorde dem ikke ondt da jeg kaldte samme Moses en bedrager. Ja, jeg kunne endog fornægte Gud, uden at mit folk udstødte en eneste lyd af smerte.

Men da jeg vendte tilbage fra Det hellige Land med det glade budskab: *Jesus er vor broder*, da ramte jeg det ømme punkt. Et skrig af smerte lod sig høre og genlød fra alle sider: »Tryk ikke, rør ikke herved, det gør ondt!«

– Javel, det gør ondt. Men du skal vide, mit folk, at det er netop din sygdom; du mangler ikke andet end din broder Jesus. Din sygdom består netop i at du ikke har ham. Tag imod ham, og du vil blive helbredt for alle dine lidelser.

Jeg ingen idé om hvad der gik for sig i Kristi kirker. Derfor følte jeg intet behov for at få vejledning af dem, for jeg havde min vejledning fra overrabbineren Jesus Kristus selv. Jeg så imidlertid på kirkerne med venlig respekt, sådan som et lille barn under tiden kalder enhver bekendt

for sin *onkel*. Men da jeg så de mange *onkler* – for efterhånden som jeg voksede i erkendelse af Herren Jesus, længtes jeg ikke så meget efter onklers protektion som sympati og kærlighed fra brødre, i særdeleshed da mine egne brødre efter kødet havde forladt mig og udstødt mig.

Opdatering

Fakta og myter om de messianske menigheder i Israel

En ny stor undersøgelse over de messianske menigheder i Israel er under udarbejdelse. Det er personer der er tilknyttet Den Danske Israelsmission der står bag den, nemlig Bodil F. Skjøtt og Kai Kjær-Hansen. Sidstnævnte giver her en introduktion til undersøgelsen.

Bodil F. Skjøtt fra Caspari Centret, Jerusalem, og jeg er i gang med en undersøgelse over alle menigheder og grupper i Israel, og heri indgår også en tælling af jøder i Israel der tror på Jesus. Noget sådant er vist ikke gjort tidligere, og giver en kort beskrivelse af dem.

Undersøgelsen foretages for tidsskriftet Mishkan og Caspari Centret. I forbindelse med 50-året for staten Israels oprettelse besluttede Mishkans redaktionsudvalg at bru-

tegne et realistisk billede af den messianske bevægelse i Israel og de messianske jøder eller Jesus-troende jøder. Vi opfører alle de menigheder og grupper vi kender ved navn, og giver en kort beskrivelse af dem.

Undersøgelsen foretages for tidsskriftet Mishkan og Caspari Centret. I forbindelse med 50-året for staten Israels oprettelse besluttede Mishkans redaktionsudvalg at bru-

ge tre numre til at sætte fokus på den messianske bevægelses historie i Israel. De to første numre er udkommet med værdifulde og spændende – og udfordrende – artikler af bl.a. Menahem Benhayim, Baruch Maoz, Gershon Neren, Lisa Loden, for nu blot at nævne skribenterne fra messiansk-jødisk side. Og foran os ligger så det tredje nummer, en undersøgelse over alle de af os kendte messian-

ske menigheder, fællesskaber og grupper som findes i Israel. Undersøgelsen og resultatet heraf publiceres i Mishkan – efter planen her til sommer 1999.

Vi har personligt mødt omkring 60 menighedsledere og interviewet dem. Bodil F. Skjøtt har desuden haft telefonisk forbindelse med omkring 15 andre. Det som har forbavset os positivt, er at så få har ønsket at være anonyme og at de fleste har ønsket at tale frimodigt med os – selv om en del – ikke mindst inden for de nye russiske menigheder – ikke kender os personligt. Det har i øvrigt også forbavset os – negativt – at blandt de få der ikke har ønsket at tale med os, er fx et par ledere af nogle af de »gamle« menigheder.

Naturligvis dækker vi også disse »gamle« menigheder i vores undersøgelse og nævner lederne ved navn. At disse menigheder eksisterer, er

kendt af alle, også lederne og deres ledere har været nævnt og omtalt adskillige gange i den israelske presse. Og de er kendt af Yad L'Achim, en af de mest kendte antissionsmissionsorganisationer. Eller sagt med et eksempel: Den messianske menighed i Beersheva interviewede vi i oktober 1998. 28 November 1998 var der en stor demonstration imod menigheden og det helt uafhængigt af vores undersøgelse – naturligvis!

Vi tror på åbenhed. Vi går ud fra at folk fra den israelske antissionisme også vil læse vores undersøgelse. Enkelte nye menigheder har ønsket at være anonyme af forskellige og forståelige grunde, hvilket vi fuldt ud vil respektere. Når det drejer sig om tal, forsøger denne undersøgelse at skaffe et indblik i følgende forhold der angår personer der betragtes som medlemmer

eller indgår som menighedens »kernegruppe«:

1. Antal af personer – voksne og børn.
2. Karakteristik af voksne, idet følgende 4 kategorier er anvendt:
  - a. Jøde
  - b. Ikke-jøde gift med en jøde
  - c. Ikke-jøde, men med israelsk statsborgerskab (araber/palæstinenser inkluderet)
  - d. Ikke-jøde og uden israelsk statsborgerskab.
3. Antal deltagere ved gudstjenesten: voksne og børn.

Vi har mødt nogen forundring – og kritik – over at vi i det hele taget opdeler menigheden i sådanne kategorier af mennesker. Nogle har hævdet at vi hermed skaber en ubi-belsk og teologisk usund opdeling. Menigheden af jøder og ikke-jøder er ét. Heri er vi fuldstændigt enige. Opdelin-

gen er ikke foretaget af teologiske grunde, men af statistiske og missiologiske grunde. Herved kan der svares på hvor mange Jesus-troende jøder der ifølge menighedernes lederskab findes i menighederne i Israel. Måske kan dette antal også bruges eksternt og apologetisk, fx i forbindelse med den antissionslovgivning som visse religiøse partier i Israel kæmper for.

Hvis det samlede tal af Jesus-troende jøder i Israel er større end antaget, kan man internt glæde sig over det og fortsætte arbejdet ud fra de allerede anlagte linjer. Hvis tallet er mindre – eventuelt betydeligt mindre – kan det bruges i en intern analyse af situationen. Det er sørgeligt hvis man som kristen eller Jesus-troende jøde kun kan glæde sig hvis man lever på tal-myter. Det er også sørgeligt hvis man ikke kan glæde sig over realistiske tal – hvor

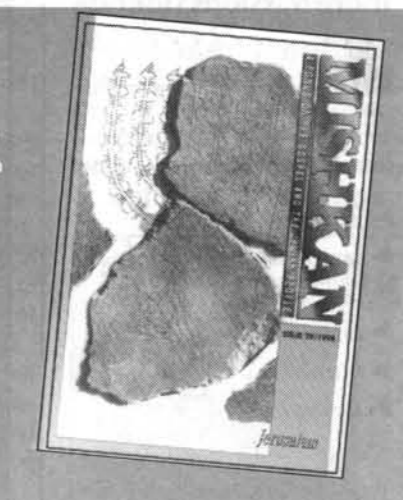
små de end måtte være. Vi forsøger også at skaffe et overblik over hvor stor en andel de russiske jøder udgør af den messianske bevægelse.

Mishkan

Det engelske-sprogede tidsskrift Mishkan udkommer to gange om året.

Danske abonnenter kan bestille det hos Flemming Markussen, Splinten 16, 9260 Gistrup, tlf. 9831 5226.

Et årsabonnement koster 17 dollars, dvs. 120 kroner.

se. På den måde kan der gives en fornemmelse af hvor stor tilvæksten af lokale, israelske jøder inden for det seneste årti har været, dvs.

opgives, er *de andres!* De stammer fra lederskabet i menighederne. Vi skønner at lederskabets tal generelt er realistiske. En del har siddet

med deres medlemslister eller telefonlister foran sig når de er blevet interviewet.

Vi udtaler os således *ikke* om hvor mange jøder i Israel der tror på Jesus, men hvor mange der er tilknyttet en kirke, en menighed, et fællesskab eller en husmenighed i Israel.

Hvis det forud for 1990 – før den markante immigration af russere til Israel fra det forhenværende Sovjet – var vanskeligt at tale om *den* messianske bevægelse i Israel er det ikke blevet lettere i 1999.

Hvor mange Jesus-troende jøder er der så ifølge vores undersøgelse? Og hvad er fakta, og hvad er myter om de messianske menigheder i Israel?

Det kan man læse meget mere om i næste nummer af Mishkan!

Hovedpunkterne fortæller vi naturligvis også om her i avisen – i august-nummeret.